

**I.O.S.U.D. ACADEMIA DE POLIȚIE „ALEXANDRU IOAN
CUZA”
ȘCOALA DOCTORALĂ „Ordine Publică și Siguranță Națională”**

TEZĂ DE DOCTORAT

*MODEL STRATEGIC ROMÂNESC AL CRIMINALITĂȚII
TRANSFRONTALIERE ȘI COMBATERII ACESTEIA ÎN
CONTEXTUL PROCESULUI DE GLOBALIZARE*

- REZUMAT -

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof. univ. dr. ȚICAL GEORGE-MARIUS**

**DOCTORAND:
VÎNĂU LAURENȚIU**

București, 2014

Cuprins

Capitolul I

13

Delimitări conceptuale în materia criminalității organizate transfrontaliere și globalizării. Fluctuații, specificații, procese 13

1.1 Delimitări conceptuale în materia criminalității organizate

Error! Bookmark not defined.

1.2. Globalizarea – specific, implicații și efecte.

Error!

Bookmark not defined.

1.1.1. Globalizarea la nivelul economico-financiar

Error!

Bookmark not defined.

1.1.2. Globalizarea la nivel informațional

Error!

Bookmark not defined.

1.1.3. Globalizarea și criminalitatea transfrontalieră

Error!

Bookmark not defined.

1.3. Dinamica și specificul criminalității transfrontaliere

Error!

Bookmark not defined.

1.3.1. Dinamica criminalității transfrontaliere

Error!

Bookmark not defined.

1.3.2. Specificul combaterii criminalității transfrontaliere

Error! Bookmark not defined.

1.4. Concluzii parțiale

Error! Bookmark not

defined.

Reflectarea eforturilor de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere în prevederi legislative de drept comunitar

2.1. Noțiuni generale. Delimitări conceptuale. **Error! Bookmark not defined.**

2.2. Instituții cu rol în combaterea criminalității organizate transfrontaliere și baza legală a acestora **Error! Bookmark not defined.**

2.3. Aspecte privitoare la cooperarea internațională în materie **Error! Bookmark not defined.**

2.4. Cooperarea judiciară în materie penală **Error! Bookmark not defined.**

2.5. Combaterea criminalității transfrontaliere în cadrul PESC **Error! Bookmark not defined.**

2.6. Concluzii parțiale **Error! Bookmark not defined.**

Securitatea europeană. Determinismul cauzal al infracțiunilor cu caracter transfrontalier asupra acesteia 17

3.1. Traficul ilicit de droguri – expresie a amenințării majore la securitatea Europei **Error! Bookmark not defined.**

- 3.2. Crima organizată – manifestare exprimată prin migrația ilegală. Specificității **Error! Bookmark not defined.**
- 3.3. Traficul de persoane - **Error! Bookmark not defined.**
- 3.4. Traficul cu materiale strategice **Error! Bookmark not defined.**
- 3.5. Amenințările de ordin cibernetic **Error! Bookmark not defined.**
- 3.6. Terorismul **Error! Bookmark not defined.**
- 3.7 Concluzii parțiale **Error! Bookmark not defined.**

Capitolul IV

19

Studiu de caz: Un posibil model strategic românesc al criminalității transfrontaliere și combaterii acesteia 19

- 4.1. Configurarea modelului **Error! Bookmark not defined.**
- 4.1.1. Principii **Error! Bookmark not defined.**
- 4.1.2. Scop general și obiective **Error! Bookmark not defined.**

4.1.3. Structură și funcții	Error!
Bookmark not defined.	
4.2. Managementul modelului	Error!
Bookmark not defined.	
4.2.1. Dinamica modelului	Error!
Bookmark not defined.	
4.3. Repercusiuni și efecte	Error!
Bookmark not defined.	
Concluzii și propuneri	22
<i>Bibliografie selectivă</i>	25
A N E X E	Error!
Bookmark not defined.	

ARGUMENT

Evoluția societății omenești nu este programată și total previzibilă, dimpotrivă, adesea haotică și greu previzibilă, dacă nu chiar imprevizibilă. Această caracteristică esențială este, în general, greu de înțeles și, mai ales, greu de acceptat. Ea rezultă dintr-o realitate foarte complexă și tulburătoare, din diversitatea, neuniformitatea și teribila complexitate a lumii. Cu cât înaintăm mai mult în timp și în spațiu, cu atât lumea în care trăim devine mai complicată și mai complexă. Societatea omenească face parte din acele sisteme dinamice complexe care suportă evoluții și procese complicate, cu comportamente imprevizibile și chiar ciudate în bifurcații, ceea ce creează incertitudini și nesiguranță. Știm încotro mergem și unde vrem să ajungem, dar nu totdeauna putem fi siguri că vom ajunge acolo și numai acolo unde am vrea.

Chiar dacă viața și activitatea omului și cea a entităților omenești se caracterizează prin capacitatea de a cunoaște, înțelege, abstractiza, generaliza, concretiza și, pe această bază, de a anticipa, de a planifica, de a programa totul, timpul viitor și configurația viitoare a spațiului conțin un grad foarte mare de incertitudine, care se definește printr-o probabilitate condiționată.

Nu există certitudini absolute pe lumea aceasta. Nici măcar cele ce țin de natură nu sunt imbatabile. Unii dintre matematicieni spun că, din faptul că soarele a răsărit în fiecare zi, nu rezultă cu necesitate că el va răsări și mâine. Nu putem fi siguri că el va răsări și mâine, deși noi știm că va răsări. Va veni totuși o zi când nu va mai răsări...

Sistemele dinamice complexe, ca și procesele dinamice complexe, care exprimă, de fapt, dinamismul excepțional al transformării sistemelor, au nevoie de securitate, au nevoie de protecție. Securitatea acestor sisteme se realizează cel puțin în două moduri:

- ca funcție de sistem;
- ca funcție de metasistem sau de proces.

Prima modalitate ține de autoreglarea sistemelor, adică de o relație de feed-back și constă în crearea, odată cu sistemul și în cadrul acestuia, a unui mecanism imunitar care evoluează odată cu sistemul și supraveghează procesele interioare specifice sistemului.

Acest mecanism se actualizează continuu și în mod automat. Tot ce intră în sistem, ca și noile elemente și noile structuri, toate componentele sistemului sunt strict verificate și securizate.

Când acest filtru interior protector al sistemului – acest adevărat polițist, jandarm și polițist de frontieră – dispare sau se deteriorează, în mod automat, se transformă, se deteriorează sau dispare și sistemul.

Funcțiile principale ale acestui mecanism de securitate intern sunt următoarele:

- sesizarea și verificarea schimbărilor;
- securizarea elementelor și structurilor;
- sesizarea și acoperirea vulnerabilităților;
- controlul și remedierea disfuncțiilor;
- verificarea intrărilor, adică a substanțelor, energiei și informației care pătrund în sistem în cadrul schimburilor vitale, conjuncturale sau aleatoare pe care le face sistemul cu mediul;
- contracararea pericolelor și amenințărilor care se creează în interiorul sistemului

Funcțiile principale ale mecanismului sau mecanismelor securitate externe, de metasistem sau de proces constau în:

- verificarea ieșirilor din sistem;
- verificarea substanței, energiei și informației care urmează să pătrundă în sistem, ca urmare a schimbului de substanță de energie și de informație din metasistem (proces) sau din sistemul de sisteme;
- verificarea și optimizarea relațiilor sistemului cu alte sisteme;
- identificarea și contracararea pericolelor și amenințărilor de mediu și protecția sistemului sau sistemelor împotriva acestora.

Între mecanismele de protecție exterioară și interioară a sistemului există legături foarte strânse și interdependențe vitale. De

regulă, când aceste legături se rup sau se deteriorează, sistemul sau sistemele afectate devin vulnerabile și se transformă, se deteriorează sau pur și simplu dispar.

Evident, entitățile și comunitățile umane – ca sisteme dinamice complexe –, cu determinări politice, economice, financiare, informaționale, culturale, militare și de altă natură, care sunt, în cele din urmă, creații sau mecanisme ale acestor sisteme – se supun, în cea mai mare măsură, acestui model.

Nolens, volens, toate sistemele existente pe lumea aceasta sau în oricare altă lume – dacă admitem și trebuie să admitem că mai există și alte lumi – trebuie să fie securizate, atât împotriva pericolelor și amenințărilor din interior, cât și a celor din exterior.

De altfel, cum bine se știe, în unele documente dinainte de cel de al doilea Război Mondial, se preciza că misiunea forțelor armate ale României este să apere țara împotriva dușmanilor din exterior și din interior.

Spațiile în care se creează cele mai numeroase și mai diversificate provocări, pericole și amenințări sunt cele frontaliere, din cel puțin următoarele rațiuni:

- zona frontalieră este, deopotrivă, o zonă de separare, dar și de confluență și, de aceea, ea se află undeva la marginea competențelor de sistem;
- zonele de margine sunt, în general, zone cu tensiuni variabile și intensități diferite, care variază în funcție de starea sistemului, de caracteristicile mediului, de cantitatea și calitatea schimburilor de substanță, de energie și de informație;
- zonele de margine sunt extrem de vulnerabile.

Din aceste motive, aici se dezvoltă adevărate nuclee și rețele transfrontaliere de activități și acțiuni care se constituie, de cele mai multe ori, în pericole și amenințări pentru sisteme, pentru procese și, deopotrivă, pentru metasisteme sau pentru sisteme de sisteme.

Când este vorba de frontierele dintre state politice, deci de frontiere politice, economice, culturale, lingvistice, informaționale, naționale etc., toate aceste se complică și se amplifică, întrucât oamenii caută, deopotrivă, să-și securizeze frontierele proprii și să le vulnerabilizeze pe celelalte.

Îndeosebi în perioadele de haos¹, entitățile, nodurile de rețea și rețelele transfrontaliere ale traficantilor, criminalității comune, ale criminalității economic-financiare, ale terorismului și crimei organizate se multiplică, se complică și se intensifică.

Pericolele (omniprezente) și amenințările (omnidireționale) sunt atât de mari și de diversificate, încât pot schimba complet direcția de evoluție a sistemelor și proceselor, determinând adevărate catastrofe în ceea ce privește relațiile internaționale. De foarte multe ori, adevăratele cauze ale unor conflicte armate și războaie extrem de sângeroase se află tocmai în evoluția haotică și imposibil de controlat a criminalității transfrontaliere, cu tot cortegiul ei de pericole și amenințări. Neîndoielnic, criminalitatea transfrontalieră se constituie într-o sursă de generare și regenerare a conflictualității, a instabilității și insecurității.

În opinia noastră, o astfel de criminalitate se cere pusă în modul cel mai profund cu putință sub observație, pentru a putea fi complex investigată, prin toate mijloacele – inclusiv prin cele ale cercetării științifice –, astfel încât ea să poate fi bine studiată, cunoscută, analizată și contracarată.

De-a lungul demersului nostru științific, am încercat să identificăm, în noile condiții generate și impuse de globalizare, principalele coordonate ale acestui fenomen transfrontalier în creștere, dinamic, subteran, complex, stratagemic și foarte periculos, nucleele lui, sursele de generare, ca și punctele vulnerabile și unele dintre modalitățile de a-l stopa sau măcar de a-l reduce.

Globalizarea este un proces firesc și necesar, care se derulează într-un ritm susținut, chiar accelerat, dar nu fără dificultăți și probleme. Globalizarea nu a început în acest secol, ci cu foarte mulți ani în urmă, întrucât ea este una dintre formele de materializare, cu sau fără voința oamenilor, a unei legi potrivit căreia, în evoluția lor, sistemele, ieșind din dezordine, tind spre entropie zero. Iar entropia zero înseamnă moartea sau dispariția sistemului.

¹ Haosul, în procesele dinamicii sociale, este înțeles ca o degradarea a unui sistem de realității și relații, considerat depășit și frustrant, în vederea trecerii la un alt sistem, în general, mai performant și mai eficient. Cu alte cuvinte, haosul este o dezorganizare în vederea unei noi organizări, și nu doar dezordine.

În realitate, foarte puține sisteme ajung la o astfel de entropie zero, întrucât, pe anumite trepte ale evoluției și dezvoltării acestora, au loc desfășurări haotice și impredictibile, ce readuc sau recompun energia internă de care are nevoie sistemul (sau procesul) pentru a supraviețui, pentru a exista, a evolua și a se transforma. Nu este posibilă transformarea fără spargerea echilibrului, fără dezordine în vederea unei noi ordini, fără dezorganizare în vederea unei noi organizări.

Desigur, există și cealaltă tendință în fizionomia și evoluția sistemelor și proceselor: divizarea, *fragmentarea*. De altfel, dezordinea este un produs al fragmentării, iar fragmentarea rezultă din incompatibilitatea ce se creează adesea între întreg și parte. Partea nu este doar o componentă a întregului, ci un element important al acestuia, adesea, indispensabil. Întregul nu se poate lipsi de parte, iar partea nu poate accepta la infinit întregul, ci tinde să devină ea însăși întreg. „Revolta” părților duce, adesea, la distrugerea întregului și la apariția unor noi entități. Conflictualitatea dintre întreg și parte poate duce la dezvoltare, dar și la distrugere. Depinde în ce sens și din ce sistem de referință privim dezvoltarea. Depinde, desigur, de comportamentul sistemului în bifurcații.

Globalizarea nu iese în afara acestor considerații, dar nu se rezumă la ele. Procesul de globalizare nu trebuie privit doar ca o construcție monolitică, cum este, în general, percepută, explicată și înțeleasă această realitate dinamică, numită globalizare sau mondializare, ci ca o arhitectură, foarte complexă, deopotrivă, de tip fractal și integral, dinamică și flexibilă, care reunește lumea într-un întreg, micșorează distanțele și condensează timpul, dar, pe măsură ce atenuează unele diferențe, le accentuează pe altele, iar problemele noi nerezolvate sau care urmează să fie rezolvate crește în proporție geometrică față de cele rezolvate.

Globalizarea, chiar dacă se prezintă ca o acțiune ce tinde spre unitate prin integrare, are foarte multe aspecte, foarte multe dimensiuni. Toate acestea se derulează, deopotrivă, într-o strânsă corelare, dar și cu foarte multe particularități. Una dintre constantele acestei dinamici este aceea că procesul de globalizare, ca orice proces dinamic și complex de pe lumea aceasta, se sere puternic și continuu securizat.

Prin securizarea globalizării înțelegem un sistem de acțiuni, pe toate palierele și în toate etapele, prin care se asigură funcționarea normală a sistemului și procesului, păstrarea structurilor eficiente, contracararea provocărilor, pericolelor și amenințărilor, atât prin reacții și acțiuni preemptive și preventive adecvate, cât și prin acoperirea și diminuarea vulnerabilităților.

Există chiar o funcție a acestui proces ce se manifestă și se exercită în toate celelalte procese, pe care o putem numi *efectul de globalizare*. Acest efect este, deopotrivă, un rezultat, dar și un transfer de securitate în planul structurilor și acțiunilor.

Securitatea globalizării este, în același timp, unitară, integrală – care vizează, deci întregul proces – și „pe părți”, adică pe toate planurile ce țin de acest proces. Unul dintre aceste planuri, cu pondere foarte mare în optimizarea sistemelor de acțiune și de reacție și a celor de reducere a vulnerabilităților, îl reprezintă securitatea transfrontalieră. Ea răspunde unor provocări, pericole și amenințări transfrontaliere, ca și unor noi vulnerabilități generate de procesul de integrarea europeană, euro-atlantică și mondială.

În cele ce urmează, ne vom referi cu prisosință la determinările pe care le generează globalizarea și procesul de integrare europeană asupra configurației criminalității transfrontaliere, precum și asupra modalităților de gestionarea și combatere a acesteia.

Desigur, un sistem internațional de supraveghere, monitorizare și combatere a criminalității transfrontaliere a existat și până acum. Acest sistem funcționează, într-o formă sau alta, de când există state, frontiere și relații transfrontaliere. La începutul secolului al XXI-lea, globalizarea impune însă noi coordonate, noi exigențe și oferă noi oportunități legate de acest fenomen care se prezintă a fi la fel de dinamic, de complex și de contradictoriu precum însuși procesul mondializării.

Tot globalizarea impune și modelarea politicilor și strategiilor de combatere a criminalității transfrontaliere. În acest sens, considerăm că este nevoie de un adevărat *model strategic*.

De ce un „model strategic” al criminalității transfrontaliere și, evident, al combaterii acesteia? Este oare nevoie de un astfel de model? Nu sunt suficiente faptele foarte numeroase și experiențele acumulate de-a lungul timpurilor? Este oare nevoie ca toate acestea

să fie modelate, adică puse în niște grile sau în niște ecuații care să prezinte *în mic* ceea ce se desfășoară haotic *în mare*?

Se pot pune, desigur, și alte întrebări cu privire la necesitatea și utilitatea unui model strategic, întrucât un astfel de model generează numeroase probleme, nu doar în legătură cu utilitatea sa inutilitatea, ci și cu privire la configurarea și structurarea sa, precum și cu implicațiile sale posibile.

Necesitatea unui astfel de model rezultă din creșterea intempestivă, pe toate planurile, inclusiv pe cel al infraționalității și criminalității, a interdependențelor, a cantității de informație – deci de nedeterminare ce se cere înlăturată –, precum și a provocărilor, pericolelor, amenințărilor și vulnerabilităților la acestea. Chiar dacă frontierele politice ale statelor rămân relativ aceleași, civilizația planetei se află într-o epocă a unei noi expansiuni a frontierei, într-o epocă a ceea ce am putea numi transfrontalierism.

Aproape totul trece dincolo de frontiere, dar prin frontiere sau peste frontiere. Rețeaua estompează granițele, chiar dacă nu le desființează, ci dimpotrivă, pe unele dintre ele, chiar le accentuează, iar pe altele le recrează sau le metamorfozează. Nu putem spune că ne aflăm în epoca dispariției frontierelor. În opinia noastră, o astfel de epocă nu va veni niciodată.

Civilizația planetei, compusă din mii de culturi, din valori nenumărate, grupate în patrimoniile deosebite, nu poate exista în afara frontierelor. Nici omul nu poate exista în afara frontierelor. Omul are nevoie de limite și delimitări, are nevoie de frontiere.

Odată cu ultima frontieră, va dispărea și ultimul om. Dar informația, economia și comerțul aproape că nu mai au frontiere. Mai precis, au un alt timp de frontiere. Frontiere financiare, economice și comerciale, frontiere ale expansiunii, adică limite.

Frontierele politice – cele ale statelor de drept – nu reușesc nici să gestioneze, nici să limiteze, nici să controleze pe deplin expansiunea informațională, în timp ce finanțele și economia impun noi reguli ale jocului frontalier: reguli financiare și economice.

În aceste condiții, tot ce aparține de ființa umană, de civilizația umană, de condiția umană, bun sau rău, urmează noile căi, noile coordonate. Infraționalitatea nu rămâne în „sapă de lemn”, iar criminalitatea nu devine marginală, ci, dimpotrivă, se

metamorfozează odată cu societatea, se adaptează rapid – chiar mai rapid decât normalitatea – noilor condiții.

Criminalitatea se dezvoltă și se extinde mai ales în perioadele de haos, constituindu-și piloni de sprijin, structuri dinamice și rețele, modelate pe cele normale, dar în subteran și cu desfășurări mult mai complexe și mai diversificate, cu încrângături greu de identificat și de urmărit. Criminalitatea se globalizează în același ritm cu informația și economia, dacă chiar mai repede. Rețelele criminale și mafioate sunt transfrontaliere și funcționează de mulți ani, ca un fel de sisteme complexe, cu geometrie variabilă, interconectate și autoreglabile.

Subliniem, în această teză, din perspectiva cerințelor tot mai sporite de gestionare a mediului ordinii și securității publice, principalele elemente ale fizionomiei transfrontaliere a criminalității acestui început de secol. Acest lucru este foarte important pentru noi, întrucât țara noastră are o poziție cu totul specială ce poate juca un rol deosebit atât în configurarea, în continuare, a noului tip de criminalitate transfrontalieră – cea de rețea –, cât și în combaterea acesteia.

Având în vedere poziția specială a României, pe de o parte, ca țară ce deține o parte însemnată din frontiera estică a Uniunii Europene și a arealului NATO, și, pe de altă parte, ca spațiu situat pe unele dintre culoarele migrației est-vest și în vecinătatea culoarelor de trafic ilegal și chiar pe direcția unora dintre ele, precum și preocupările deosebite ale UE și NATO pentru construcția și gestionarea unui mediu de securitate sigur și stabil, problematica foarte complexă a combaterii criminalității transfrontaliere devine una dintre prioritățile politicii și strategiei interne de ordine publică și securitate.

În acest sens, datorită marilor mutații politice și strategice produse în ultimele decenii, este nevoie de o nouă paradigmă a ordinii și securității publice și de un nou model strategic al criminalității transfrontaliere și, evident, al combaterii acesteia.

Capitolul I

Delimitări conceptuale în materia criminalității organizate transfrontaliere și globalizării. Fluctuații, specificații, procese.

Crima organizată poate fi percepută ca un produs social „pătruns în viața noastră socială și politică”, ce izvorăște din tendința diferitelor grupuri de a folosi criminalitatea ca mijloc de mobilitate socială² și chiar de acaparare a puterii³.

În ceea ce privește frontierele, nimic nu este definitiv. Frontierele cresc și descresc, se mărgesc sau se micșorează, în funcție de rolul pe care-l joacă entitățile respective în relațiile planetare. Globalizarea nu distruge toate frontierele și orice frontieră. Pe unele doar le retrasează, pe altele le mărgeste, pe altele le construiește, iar pe unele dintre cele neconvenabile le reduce la simple amintiri. Și în această epocă, Europa se constituie într-un avanpost al metamorfozei frontierei, al procesului frontierei. Pe continentul european, procesul frontierei are cel puțin trei dimensiuni de mare importanță, fiecare dintre acestea având rezonanțe în actualitatea și actualizarea crimei organizate transfrontaliere:

- divizarea unora dintre frontierele stabilite după cele două războaie mondiale, revenirea la o parte dintre vechile frontiere sau apariția unor entități statale noi (cazul spațiului ex-iugoslav și al spațiului ex-sovietic), ceea ce a facilitat constituirea și extindere rețelelor de traficanți, de spălare de bani, de prostituție și trafic de arme etc.;

- transformarea frontierelor linii în frontiere-suprafață, adică în entități omogene, puternice și stabile, ceea ce a generat o depășire ușoară a pragului frontierei de stat de către rețelele crimei organizate;

² Robert J.Kely – Natura crimei organizate și operațiunile ei specifice, SUA, 1987, pag.5.

³ Gh.Nistoreanu, C. Păun – Criminologie, Editura Europa Nova, București, 1996, pag. 211.

- trecerea de la frontierele-linii de despărțire, de la frontierele care delimitează și separă la frontierele care unesc și reunesc și construirea, pe această bază, a noii frontiere europene, care, cel puțin în prima fază, nu poate controla rețelele crimei organizate interioare, alimentate în permanență de migrațiune, trafic de toate felurile și chiar terorism.

Extinderea Uniunii Europene a oferit noi oportunități crimei organizate (CO). Cea mai mare parte dintre statele care au aderat la UE se învecinează cu zone sărace și instabile, cum sunt Ucraina, Caucazul, Belarus, Balcanii, u Africa de Nord și cu Orientul Mijlociu. Africa de Nord continuă să genereze migrațiune, țările din vecinătatea estică a Uniunii Europene se află în proximitatea foaierului perturbator de odinioară, care corespunde, în linii generale, cu zona care, astăzi, generează migrațiune, trafic de droguri (în Afganistan se cultivă peste 80%, după unele date chiar 90% din materia primă pentru producția de droguri care se vând pe piața occidentală), de arme și de persoane.

Cu alte cuvinte, deși Uniunea Europeană cultivă relații de bună vecinătate, căutând chiar o vecinătate liniștită, caracterizată de siguranță și stabilitate, aceste zone vor continua încă multă vreme să genereze criminalitatea transfrontalieră.

Capitolul II

Reflectarea eforturilor de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere în prevederi legislative de drept comunitar

La nivelul Uniunii Europene există în prezent o serie de instituții care depun eforturi de prevenire și combatere a criminalității organizate transfrontaliere. Politicile JAI ocupând un rol important în preocuparea instituțiilor Uniunii și având o evoluție importantă în ultimele decenii.

Ca o scurtă trecere în revistă a modului în care politicile JAI au evoluat, amintim convențiile adoptate începând cu anii 1950 la nivelul Consiliului Europei (Convenția privind extrădarea în anul 1957 etc.), sistemul Schengen creat în anul 1985 ca efort al Franței, Germaniei și statelor Benelux (care a pus în aplicare măsuri în domeniile controalele la frontierele externe, cooperarea polițienească, azilul, combaterea diverselor tipuri de infracțiuni), Tratatul de Maastricht semnat în anul 1991 și intrat în vigoare în anul 1993, care a reglementat instituții precum azilul, imigrația, cooperarea judiciară în materie civilă și penală și cooperarea polițienească, precum și combaterea formelor grave de crime, ocazie cu care a permis instituțiilor U.E. să acționeze în aceste domenii, precum și Tratatul de Amsterdam care a avut un real caracter reformator și a introdus totodată sistemul Schengen în U.E. acesta devenind parte a acquis-ului Schengen.

În ce ceea ce privește cooperarea internațională ca urmare a politicilor JAI, amintim politica în domeniul azilului. Cu privire la dreptul de azil statele membre au reușit să convină asupra unei armonizări a normelor referitoare la recunoașterea și conținutul statutului de refugiat. Reglementarea dreptului de azil este importantă deoarece este absolut necesar ca condițiile acordării dreptului de azil să fie același pe întreg teritoriul Uniunii. De asemenea este importantă stabilirea clară a drepturilor acestora. Aceste aspecte sunt importante deoarece, printr-o politică comună se poate împiedica pătrunderea unor persoane care nu merită acest drept sau unor elemente cu comportament profund infracțional.

Politica în domeniul controlului la frontieră și al vizelor, este un alt domeniu în care se fac eforturi comune pentru uniformizarea reglementărilor la nivelul întregii Uniuni. Astfel, a fost creată Agenția Europeană pentru gestiunea cooperării operaționale la frontierele externe.

Ca urmare a faptului ca la nivelul Uniunii, au apărut grupării de criminalitate transnaționale, a fost necesară adoptarea unor politici comune în cooperarea judiciară în materie penală. Astfel, progresiv au fost introduse instituții precum mandatul de arestare european, care oferă o scutire substanțială de la principiul dublei incriminări pentru un total de 32 de infracțiuni, inclusiv terorism, omucidere, fraudă, trafic cu ființe umane și rasism. De asemenea, Consiliul adoptat peste 20 de texte prevăzând elemente de minimă armonizare în ceea ce privește definirea anumitor tipuri de infracțiuni și a nivelului sancțiunilor, cum ar fi protecția monedei euro, spălarea de bani, infracțiunile de mediu, traficul cu ființe umane, traficul de droguri și terorismul.

În concluzie, odată cu evoluția Uniunii Europene, au evoluat și politicile privind justiția și afacerile interne. La nivelul Uniunii Europene fiind create mecanisme și instrumente necesare care să lupte cu provocările actuale, precum terorismul, criminalitatea organizată, instrumente și mecanisme care să asigure un climat de ordine și siguranță la nivelul Uniunii.

CAPITOLUL III

Securitatea europeană. Determinismul causal al infracțiunilor cu caracter transfrontalier asupra acesteia

La nivel mondial fenomenul criminalității organizate a luat amploare odată cu globalizarea mondială, cu inovațiile tehnice care scurtează timpii de deplasare, fiind cunoscute grupări infracționale care desfășoară activități din inima Asiei sau a țărilor arabe până în țările Europei sau a Americii. Nici Europa nu a scăpat de acest fenomen infracțional, deoarece așa cum factorii economici sunt în goana după profit, tot așa sunt și elementele infracționale.

Criminalitatea organizată cu caracter transfrontalier este un flagel cu implicații profunde, care la nivelul Uniunii Europene, membră a căreia suntem cunoaște o flexibilitate și mobilitate ridicată datorită liberalizării frontierelor în ceea ce privește deplasarea persoanelor și a bunurilor.

Europa, inclusiv și țara noastră se confruntă cu următoarele probleme în ceea ce privește criminalitatea organizată cu caracter transnațional:

- Trafic ilicit de droguri;
- Migrația ilegală;
- Traficul de persoane;
- Traficul de materiale strategice;
- Infracțiuni cibernetice;
- Terorismul.

Traficul ilicit de droguri este un flagel cu răspândire planetară, Organizația Națiunilor Unite estimând că cifra anuală a unor astfel de afaceri în jurul cifrei de 500 de miliarde de dolari.

În cadrul acestui fenomen, țara noastră ocupă un rol important, fiind un element important al tranzitului dinspre țările producătoare spre țările din vestul Europei și mai nou și țară de depozitare în vederea distribuirii ulterioare a substanțelor psihotrope.

În ceea ce privește tranzitul România este un segment important al ”rutei a doua Balcanice” de transport al drogurilor către

Europa Occidentală indiferent că aceasta pornește din Turcia, traversează Bulgaria, intră în România pe la vama Ruse-Giurgiu, trece prin București, după care continuă prin zona subcarpatică spre vest, iar prin Arad intră în Ungaria, apoi din Budapesta intră în Slovacia și ulterior Cehia și Germania, fie că include un tronson maritim Istanbul - Constanța (pe Marea Neagră) - București, după care intră pe traseul descris mai sus. 80% din opiaceele care aprovizionează piața europeană circulă pe Ruta Balcanică, astfel rolul României ca stat de tranzit în cadrul acestui flagel este însemnat.

În ceea ce privește, profilul persoanelor care se ocupă cu traficul de droguri, s-a constatat că aceasta activitate este desfășurată preponderent de persoane de origine romă.

În ceea ce privește migrația ilegală, ultimul deceniu al secolului XX a cunoscut o creștere neașteptată a migrărilor forțate și voluntare.

În ceea ce privește modalitatea de intrare a migranților sunt folosite mai multe modalități. Una dintre acestea constă în pătrunderea legală la punctele de control al trecerii frontierei, cererea de azil și apoi reorientarea spre alte state mai dezvoltate, încercarea de pătrundere cu ajutorul documentelor false de călătorie și identitate sau prin trecerea în mod ilegal a frontierei de stat.

În ceea ce privește trecerea frauduloasă a frontierei de stat, aceasta are un caracter transfrontalier, deoarece se realizează cu sprijinul unor rețele ramificații atât în țările de origine, cât și în Rusia, Ucraina, Republica Moldova, inclusiv România.

Pe lângă cele enunțate mai sus, putem introduce în categoria factorilor care au determinat augmentarea flagelului anterior enunțat următoarele:

- Corupția autorităților, aceasta poate avea ca efect subminarea efortului depus de instituții pentru stoparea flagelului;
- Controlul slab al granițelor;

- Restricționarea posibilităților de migrare legal. Astfel, aflate în posibilitatea de a migra legal, multe persoane aleg căi mai puțin legale, care în loc de asigurarea migrației fac ca persoana interesată să devină victimă a traficului de persoane;
- Factorii informaționali scăzuți privind realitățile pieței muncii sau nivelul de trai în țările de destinație.

Capitolul IV

Studiu de caz: Un posibil model strategic românesc al criminalității transfrontaliere și combaterii acesteia

Se știe foarte bine că aproape toate structurile de securitate și apărare din cadrul Uniunii Europene acționează prin toate mijloacele pentru definirea clară și abordarea europeană a conceptului de criminalitate transfrontalieră⁴.

Un posibil model strategic al criminalității transfrontaliere și al combaterii acesteia, deși este absolut necesar pentru cunoașterea exactă a situației și organizarea acțiunilor de rigoare, nu se poate constitui oricum. El trebuie să respecte anumite condiții impuse de noua configurație geopolitică și geostrategică, economică, socială și informațională a spațiului european și euro-atlantic. Printre cele mai importante condiții ale unui astfel de model s-ar putea situa și următoarele:

⁴ Abordarea acestui concept nu se face separat, ci într-un cadru mult mai larg, în care sunt alăturate terorismul și migrația ilegală.

- evaluarea și respectarea interdependențelor;
- integrarea într-un model european, euro-atlantic și eurasiatic al criminalității transfrontaliere și al combaterii comune a acesteia;
- respectarea specificului național

În general, identificarea, analiza, studierea, cunoașterea, gestionarea și combaterea criminalității transfrontaliere nu se fac după modele preconceptuate, ci, fie după cerințele efective ale situației, întrucât realitatea este dramatică și nu poate aștepta modele teoretice, fie după algoritmi rezultați din experiență și din foarte numeroasele lecții învățate.

Un concept strategic prin care se pune în operă conceptul politic referitor la criminalitatea transfrontalieră și la combaterea acesteia trebuie să continue, de fapt, conceptul politic, să-i dea consistență și materializare în sisteme și proceduri solide de constituire, transformare, pregătire și întrebuințare a forțelor și mijloacelor. Acest concept strategic ar trebui să cuprindă:

- nivelul de amenințare generat de criminalitatea transfrontalieră;
- structurarea acestei amenințări;
- decelarea clară a provocărilor, pericolelor și amenințărilor și a riscurilor asociate (asumate, impuse, conjuncturale, implicite);
- identificarea și evaluarea detaliată, pe categorii, a vulnerabilităților la aceste provocări, pericole și amenințări;
- transpunerea strategică a limitelor angajării stabilite de decidentul politic⁵;

⁵ În modelul strategic, această transpunere se face prin stabilirea unor corespondențe între obiective, forțe și mijloace, folosind metodele de calcul adecvate (de exemplu, calculul matriceal sau al probabilităților condiționate)

- stabilirea nivelului forțelor și mijloacelor și prezentarea acestuia decidentului politic, spre aprobare și, dacă este necesar, pentru anumite posibile rectificări;
- stabilirea structurilor de forțe și mijloace, dispunerea lor teritorială, organizare, integrare etc.;
- stabilirea sistemului de pregătire, nivelului de pregătire, a duratei, metodologiei, procedurilor etc.;
- stabilirea tipologiei strategice a acțiunilor de combatere a criminalității transfrontaliere și a modalităților de cooperare pe plan național, regional și european;
- includerea, în cadrul acestui concept, și a altor elemente care definesc nivelul strategic de cunoaștere, evaluare și acțiune în cadrul procesului de gestionare și combatere a criminalității transfrontaliere.

Țările europene nu duc lipsă de reglementări naționale în ceea ce privește combaterea criminalității, inclusiv a criminalității transfrontaliere. Se poate spune chiar că, din anumite puncte de vedere, există un exces de reglementări. Etapa în care ne aflăm și noile configurații ale mediului strategic de securitate, dar și de insecuritate, de infraționalitate și de criminalitate – ce poate fi definit și ca haos strategic – impune reconsiderări substanțiale și în acest domeniu. În opinia noastră, aceste reconsiderări în domeniul criminalității transfrontaliere și reglementării comportamentului structurilor de securitate ale statelor, îndeosebi ale poliției, jandarmeriei și structurilor de combatere a terorismului, ale organizațiilor și organismelor internaționale, ale Alianței Nord-Atlantice și altor instituții cu atribute în acest domeniu se grupează pe trei mari componente:

- armonizarea reglementărilor naționale (ale statelor), potrivit unor determinări bilaterale, regionale, europene (continentale) și internaționale;
- definirea, la nivel european și la nivel internațional, a unui cadru de configurare și de aplicare a acestor reglementări;

- crearea structurilor necesare, într-o viziune unitară și dinamică.

Și în țara noastră, criminalitatea transfrontalieră este bine definită și analizată în diferite documente, iar acțiunile de identificare, supraveghere, monitorizare și combatere sunt cuprinse în legi, în documente interne ale Guvernului, ale MAI și altor instituții cu atribuții în acest sens.

Caracteristic pentru legislația românească în acest domeniu, ca, de altfel, și pentru alte legislații, este faptul că ea a fost elaborată înafara unui model strategic, dar nu și înafara componentelor și determinărilor unui astfel de model.

Repercusiunile sau efectele – pozitive, negative sau fără semnificație – ale aplicării modelului se calculează cu anticipație, fac parte din dinamica modelului. Uneori, acest aspect nu este luat în seamă. Or, în dinamica și în managementul unui model strategic, tocmai conexiunile, repercusiunile și efectele sunt extrem de importante, întrucât de ele depinde însăși tipul angajării și limitele acesteia.

Concluzii și propuneri

1. Pericolele (omniprezente) și amenințările (omnidireționale) pot schimba complet direcția de evoluție a sistemelor și proceselor, determinând adevărate catastrofe în ceea ce privește relațiile internaționale. De foarte multe ori, adevăratele cauze ale unor conflicte armate și războaie extrem de sângeroase se află tocmai în evoluția haotică și imposibil de controlat a criminalității transfrontaliere, cu tot cortegiul ei de pericole și amenințări. Criminalitatea transfrontalieră se constituie într-o sursă de generare și regenerare a conflictualității, a instabilității și insecurității.

2. Strategiile de insecurizare a sistemelor adverse, sau considerate adverse, sunt strategii pe termen lung, cu desfășurări spații geoeconomice, geopolitice și geostrategice, la vedere sau ultrasecrete, iar rezultatele sunt, adesea, mutații dezastruoase, cu distrugerii de sisteme, cu crize acute și chiar cu conflicte armate și războaie sângeroase. Țările care au resurse (îndeosebi energetice), dar nu și capacitate economică, financiară,

tehnologică și managerială de a le gestiona, sunt supuse unor astfel de presiuni și obligate fie să accepte tutela celui care câștigă bătălia cu concurenții și obține supremația strategică, fie să angajeze o bătălie fără nici o șansă care, în cele din urmă, va fi câștigată de marea finanță, de companiile internaționale sau menținute în conul de umbră și de nesiguranță creat de criminalitatea transfrontalieră, de mafia resurselor, de rețelele și organizațiile teroriste.

3. România se află în zona unor culoare importante ale traficantilor. Unul dintre acestea trece prin Marea neagră și racordează rețelele de traficanți din Turcia, Bulgaria și România. Cel de al doilea este un culoar terestru și vine din Asia Centrală, chiar din Afganistan, unde se produce în jur de 90 % din materia primă pentru drogurile care se vând în Europa, trece prin sudul Rusiei, prin Ucraina, prin Moldova și prin România. Există, desigur și un culoar islamic, ce trece prin Turcia, Albania și Bosnia și care afectează în mod deosebit Italia și chiar Germania.

4. Începând cu ultimul deceniu al secolului al XX-lea, dimensiunea transfrontalieră a devenit esențială în redefinirea criminalității organizate. Constituirea, pe teritoriul statelor din Europa Occidentală, a spațiului Shengen, departe de a diminua această nouă caracteristică, a accentuat-o și mai mult, astfel încât putem afirma că dimensiunea transfrontalieră a criminalității organizate a devenit dominantă la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea.

5. Securizarea frontierelor de est presupune transformarea acestora în zone de confluență și de cooperare cu țările vecine, în beneficiul tuturor, tocmai pentru combaterea structurilor crimei organizate transfrontaliere. Ucraina și Republica Moldova se află pe un astfel de coridor strategic de dezvoltare a criminalității transfrontaliere, chiar pe două coridoare strategice, dacă avem în vedere și Marea Neagră.

6. România și Bulgaria devin primele porți europene estice prin care rețelele criminale transfrontaliere vor încerca să reconstruiască, într-o nouă arhitectură, sistemele de trafic ilegal, refacerea sau transferul unor baze de susținere și unor elemente cheie, astfel încât să asigure, în continuare, o bună funcționare a fluxului criminal.

7. Zona extinsă a Mării Negre poate constitui, deopotrivă, o zonă în care conceptul de securitate să se bazeze pe o reducere substanțială a criminalității transfrontaliere, protejând astfel, pe această direcție, centrul și vestul continentului european, dar și o zonă în care acest tip de criminalitate să prolifereze. De aceea, considerăm că abordarea, din punct de vedere geopolitic și geostrategic, a acestui concept (Zona extinsă a Mării Negre) trebuie să vizeze și realizarea, concomitent cu dezvoltarea zonei, a unui spațiu consolidat de securitate transfrontalieră. Acest tip de

securitate, asemănătoare celei din spațiul Shengen, dar chemată să rezolve alte probleme, mult mai grave, trebuie investigat temeinic de către cercetarea științifică.

8. Cert este că, la început de mileniu, crima organizată transfrontalieră și cibercrima se dezvoltă complex și în mai multe direcții, iar capacitatea societății de a acționa și reacționa la o astfel de dezvoltare este și va fi totdeauna limitată. Cu alte cuvinte, folosindu-se de ceea ce a creat mai valoros și mai de preț omenire în actul comunicării – rețeaua Internet și tehnologia informațională modernă, fiabilă și sofisticată – grupările și rețelele crimei organizate și ale cibercrimei dețin inițiativa strategică, iar atunci când o pierd, o recuceresc cu destul de multă ușurință.

9. Globalizarea amplifică traficul de persoane. Traficul cu persoane, imigranți ilegali, care sunt în căutarea unui loc de muncă, dar și cu femei și fete racolate sau răpite în vederea alimentării rețelelor de prostituție de pe întreg continentul, dar și din alte părți ale lumii este în creștere, devenind tot mai agresiv, mai degradant și mai periculos. În general, rețelele care acționează în acest domeniu sunt numeroase, încifrate, greu de descoperit, de identificat și de eradicat, întrucât există o astfel de piață neagră ce se cere tot timpul alimentată. De aceea, în opinia noastră, este necesară o flexibilizare și o diversificare mai pronunțată a structurilor care lucrează la gestionarea și eradicarea acestui fenomen umilitor pentru secolul al XXI-lea.

10. Criminalitatea transfrontalieră face parte din realitățile perioadelor tensionate, în care se produc mari schimbări, și se constituie într-un „pericol fără frontiere”, adică într-o amenințare omnidirecționată, ce nu poate fi identificată, evaluată și contracarată decât printr-un efort întrunit, unitar și convergent.

Bibliografie selectivă

A. ACTE OFICIALE

a. Acte normative emise de către organismele comunitare

1. *Directiva Consiliului nr.71/2005* privind procedura specifică pentru admitia cetățenilor statelor terțe-activități de cercetare științifică;
2. *Directiva Consiliului 2003/109/EC din 25 noiembrie 2003* privind statutul cetățenilor țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung;
3. *Directiva Consiliului 2003/86/CE din 22 septembrie 2003* privind dreptul la reîntregirea familială;
4. *Directiva Consiliului 14/2004/CE din 13 septembrie 2004* privind stabilirea condițiilor de admisie a cetățenilor statelor terțe în scop de studii, schimb de elevi, pregătire neremunerată sau servicii de voluntariat;
5. *Directiva Consiliului 81/2004/EC din 29 aprilie 2004* privind permisul de rezidență eliberat cetățenilor țărilor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane sau celor care au fost subiectul unei acțiuni pentru facilitarea imigrației ilegale, care cooperează cu autoritățile competente;
6. *Directiva 2004/38/EC din 29 aprilie 2004* privind dreptul la libera circulație și rezidență a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora în cadrul teritoriului Statelor Membre (prevederile acestei directive se aplică și cetățenilor Spațiului Economic European);
7. *Decizia Consiliului 2004/191/EC din 23 februarie 2004* privind stabilirea criteriilor și aranjamentelor practice pentru compensarea dezechilibrelor financiare rezultate din aplicarea Directivei 40/2001/CE privind recunoașterea mutuală a deciziilor de îndepărtare a cetățenilor statelor terțe;
8. *Directiva 2003/110/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003* privind asistența la tranzit în cadrul măsurilor de îndepărtare pe cale aeriană.

b. Acte normative emise de către organismele din România

1. *Hotărâre nr. 1.122 din 18 septembrie 2007* pentru aprobarea Strategiei naționale privind imigrația pentru perioada 2007-2010;
2. *Directiva cadru și Directiva* cu privire la condițiile de intrare și ședere a cetățenilor statelor terțe în scopul angajării în domenii cu înaltă calificare- proiecte.

B. LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE, STUDII, ARTICOLE

1. * * * - Labour Supply and Migration in Europe: Demographic Dimensions 1990-2005, and Prospects, U.N. Economic Commission for Europe, New-York, 2005.
2. * * * - Methodes de mesure de la migration interne, Manuel VI, Nation Unies, New-York, 1971, ST/SOA/SER.A/47.
3. * * * - Territorial Mobility of Population: Rethinking its Forms and Functions, Poppers nr. 13/2001.
4. * * * - Raport Global Economic Prospects, 2006.
5. Anghel, Remus - Status ilegal, piețe de muncă și practici transnaționale la migrații români. Ed. Trei, 2005.
6. Diminescu, Dana - Visible mais pen membreaux, Editions de la Maison des sciences de l'homme, Paris, 2003.
7. Durand, Jorge - International Migration Review, nr. 30/2005.
8. Lăzăroiu, Sebastian - Migration trends in selected EU applicant countries, România, Ed. Plan, Paris, 2003.
9. Mossey, Douglas - Worlds in motion: Understanding international migration ot the end the millenium, Clarendon Press, Oxford, 2001.
10. Rosennek, Zeev - Regime de migrations et prospectives pour la creation d'associations de migratns. Editions de la Maison des sciences de l'homme, Paris, 2003.
11. Sandu, Dumitru - Emerfinf transnațional migration from Romanian willages, Ed. Plan, Paris, 2005.
12. Teodorescu Alin- Migration interne et developpement: l'influence de quelques variables socio-economiques sur la mgration interdepartamentable, Ed. Didactică, București, 1988.
13. Termote, Marc- Migration and Commuting: a Theoretical Framework, Luxemburg, WP, 1984.

14. Wolf, Richard- Modernization: Political Aspects, Macmillan, New-York, 2000.
15. Hughes, Henri- Imigratns, refuges and Asylum Servers-Eveen University Press, 2002.
16. Jones, Michael - Globalization and Interdependence in the International Political Economy, Londra, 2002.
17. Bugue, Donald- Internal migration, University of Chicago Press, 1984.
18. Boudon Raymond- Mathematical analyse des Faites Socians, Ed. Plan, Paris, 1967.
19. Weber, Max- Economie et societate, Ed. Plan, Paris, 1971.Caglar, Ozdeh
20. Maurice, Schiff - International migration, remittances and the Brain-Drain, New-York, 2006.
21. Van Hear- Migrația circulatorie, Ed. Pool Amsterdam, 2002.
22. David, Nela;Anthony Mc Grew;David, Goldblatt; Jonathan, Perreton -Transformări globale, Politică, economie și cultură, Ed. Polirom, 2004.
23. Alain, Joxe- Imperiul haosului, Ed. Corint, București, 2003.
24. Kaldor, Mary- Războaie vechi și noi. Ed. Antet, 2003.
25. Manin, Philippe- Les communautes europeennes, Paris, Pedoune, 1993.
26. Colectiv de autori – Siguranța națională și ordinea publică, Editura Artprint, București, 2002
27. Colectiv de autori - Ordinea publica în unele state ale lumii, Editura Ministerului de Interne, București, 1998
28. Colectiv de autori - Securitatea României în condițiile contemporane, Editura Artprint, București, 2002
29. dr. Bârsan Gheorghe -Securitatea Publică - abordări generale , Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2005
30. Colectiv de autori Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”- Cursul de siguranță publică (secret de serviciu), Editura Ministerului Administrației și Internelor, Bucuresti, 2005
31. Ilie Gorjan - Restricții legale și libertatea de decizie a autorităților administrative în apărarea ordinii publice, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004

32. Marian Valentin Grigoroiu -Crizele și conflictele contemporane, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2005
33. Romanică Adrian, Glosar de termeni din domeniul ordinii și siguranței publice, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006
34. consilier editorial Elena Ciocan -Glosar de termeni utilizați în relațiile internaționale din domeniul ordinii și siguranței publice, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006
35. GrațIELA Văduva- Gestionarea fricii colective, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2005
36. Anca Ciucă, Silviu Erușencu- Prevenirea violențelor în conflictele etnice, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2005
37. Tudor Dănuț- Poliția în statul de drept, Editura Ministerului de Interne, București, 2000
38. Damian Miclea- Curs de combatere a crimei organizate, vol. I, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004
39. Țical G., Combaterea criminalității organizate - antidrog, vol. II, ed. Ministerului Administrației și Internelor, 2004;
40. Țical G., Crima organizată și terorismul, Ed. Dunărea de Jos, Galați, 2006;
41. Țical G., Metodologia investigării infracțiunilor conexe crimei organizate, Ed. CETA, București, 2008;
42. Țical G., Crima organizată și traficul de droguri, Ed. CETA, București, 2008;
43. Țical G., Combaterea crimei organizate, Ed. CETA, București, 2008;
44. Țical G., Criminalitatea economică transfrontalieră, Ed. Etna, București, 2008.
45. Țical George Marius- Combaterea crimei organizate, Editura Ministerului de Interne, București, 2003
46. Ștefan Prună- Victimizarea judiciară, Editura Ministerului de Interne, București, 2003

47. Ion Stoica- Conceptul de securitate socială în domeniul Poliției de proximitate, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004
48. Aurel Corneliu Simulescu- Poliția comunitară, Editura Ministerului de Interne, București, 2002
49. col. (r) Jenică Drăgan și comisar șef Ioan Oancea- Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006
50. cpt. Adrian Nițu, cpt. Ilie Dragomir, general de brigadă drd. Ion Crânguș - Drept penal, partea generală, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006
51. conf. univ dr. Alexandru Pinteau- Urmărirea penală, fază a procesului penal, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004
52. comisar șef Constantin Paveliuc- Ghidul polițistului de frontieră pentru combaterea fraudei în documente și vize, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004
53. coordonator chestor de poliție conf. univ. dr. Dumitru Popescu- Politici și strategii pentru managementul integrat al frontierei de stat , Editura Ministerului de Interne, București, 2003
54. Colectiv de autori, coordonator Aurel Neagu- Poliția de Frontieră Română în secolul XXI, Editura Ministerului de Interne, București, 2003
55. Aurel Neagu, Anton Gagiu- Acțiuni specifice ale Poliției de Frontieră, Editura Ministerului de Interne, București, 2003
56. Vasile Drăgoi, Corneliu Alexandru- Migrația și azilul, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004
57. col. Nicolae Conea- Infrațiuni cuprinse în legi speciale, Școala de subofițeri poliție Câmpina, Editura Ministerului de Interne, București, 1993
58. Editura Ministerului de Interne- Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne, București, 1989, 1990, 1991 și 1994
59. Colectiv de autori- Buletin Centrul de Studii Postuniversitare, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006

60. Editura Ministerului de Interne- Lexic profesional poliglot, Bucuresti, 2002.

SURSE INTERNET

1. <http://www.iss.eu.org>, L'Institut d'Etudes de Sécurité de l'Union Européenne, *Une Europe sure dans un monde meilleur. Stratégie européenne de sécurité*
2. http://www.roembus.org/embassynews/2006/05iunie_Forumul%20Marii%20Negre/Discursul%20Presedintelui%20Traian%20Basescu.htm
3. <http://www.csc.matco.ro/curs1ada.html>, Andreea Munteanu, *Introducere în teoria haosului.*
4. <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/ACTUALITATEA%20GERMANA/paradisul%20fiscal%>
5. <http://www.macromedia.com/software/flash/about/20din%20Romania.htm>
6. http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/prevention/fsj_crime_prevention_en.htm
7. http://europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/crime/forum/fsj_crime_forum_en.htm